

utvägen **nytt**

”Säkerheten framför allt
i LKABs gruvor”

Lars Aidanpää, brandskyddsansvarig LKAB **Sid 4**

BRANDSKYDD SOM KONKURRENSFÖRDEL	3
KIVKIS MUSTERI SER OM SINA HUS	3
LÅT INTE SOMMARSTUGAN BLI EN BRANDFARA!	6
TILLGÄNGLIGHE UR EN SYNSKADADS PERSPEKTIV	7

Unik bredd i Utvägens utbud

Utvägen har under sin mer än 25-åriga livslängd utvecklats som företag.

Från att vi från början byggde vår verksamhet på en unik uppfinning med de efterlysnade linjerna till att numera arbeta med en bredd, som på marknaden måste betecknas som unik.

Konsulttjänster utgör i dag större delen av Utvägen verksamhet, där Systematiskt brandskydsarbete är vår stora produkt. Som följd av de konsulttjänster vi genomför kommer ofta beställningar på hårdvara. Därför är skyltar och linjer fortfarande en viktig del av vårt utbud, men kunskapen om hur och var de ska placeras, bygger på en lång erfarenhet och kunskap.

Utbildning har också blivit en stor del av vår verksamhet. I dag finns krav på att företag och organisationer ska hålla sin personal utbildad i utrymningssäkerhet, första hjälpen med mera. Det är ett säkerhetskrav, men också en trygghet för medarbetarna. Om man visar sin personal omtanke, betraktas man som ett företag som bryr sig.

Ändå är produkterna, eller "teknik" som vi kallar affärsområdet, viktigt. I dagarna håller vi på att ta fram en informationsfolder kring Utvägens produktutbud.

Dessutom gör vi en satsning på området tillgänglighetsanpassning. Vi har även där tagit fram en folder som presenterar vad vi kan erbjuda inom det området.

Utvägens ställning på marknaden är helt unik. Vi finns över hela Sverige och vi levererar det mesta inom brand- och utrymningssäkerhet, med en mångårig erfarenhet och kompetens.

Med det vill jag önska dig en trevlig sommar!

Per Öster, VD Utvägen.

"Vår bredd på marknaden är helt unik"

PER ÖSTER, VD UTVÄGEN

Nya medarbetare stärker Utvägen

Mikael Larsson, 28 år, har anställts som utrymningskonsult på Utvägen Göteborg. Han har arbetat som säljare mot dagligvaruhandeln och järnfackhandeln och även som brandman under sin tid i militären.

Mikael bor med sin sambo Annika i en lägenhet i Göteborg. På hans fritid umgås han med kompisar, tränar, tittar gärna på en bra film eller lyssnar på musik. Han har även ett stort intresse för bilar och motorcyklar. I mars köpte han en ny motorcykel.

Anders Sors började i februari 2008 som konsult på huvudkontoret i Uppsala. Anders bakgrund kommer från räddningstjänsten i Västerås. Han är också utbildad brandmästare.

På fritiden gillar han att åka skidor, löpträna, styrketräna och åka vattenskidor.

–Utvägen arbetar inom en spännande bransch, som jag känner starkt för, säger Anders. Att arbeta förebyggande och med systemetiskt brandskydd lockar särskilt.

Kent Pantzar fick anställning som konsult i slutet av april på Utvägen Mälardalen. Tidigare har han arbetat på MABI och SAAB Linköping.

– Det här är något helt annorlunda, konstaterar Kent. En mycket spännande utmaning. Det känns särskilt motiverande att göra nytta och arbeta kundorienterat. Det passar mig.

På fritiden är Kent en hängiven jägare, engagerad i hemvärnet och spelar golf.

Utvägenytt nr 1-2008

Nya medarbetare	2
Fabege ser brandskyddet som en konkurrensfördel	3
Utvägen går under jord med LKAB	4-5
Profilen: Harry Gannes Luleå/Kalix	5
Kiviks Musteri ser om sina hus	6
Tipset: Sommarstugan behöver också brandskydd	6
Ny intressant produkt	7
Dagny Mörk ser ljus på livet	7
Tävling	7
Här finns vi!	8

Mia Östman, miljösamordnare på Fabege i Stockholm.

Markeringarna börjar och slutar vid hissen.

Bra brandskydd en konkurrensfördel

– Alla blir vinnare när man gör brandskyddsåtgärder i en fastighet, säger Mia Östman på Fabege. Hyresgästerna, deras kunder och vi som fastighetsbolag vinner på säkerhet och trygghet.

Mia Östman är CSR-ansvarig på fastighetsbolaget Fabege i Stockholm. Hon har ett övergripande ansvar för miljöfrågorna inom bolaget, där brand- och utrymningskyddet är en viktig del.

– Vi som fastighetsbolag ansvarar för andra människors liv och det är ett ansvar vi varken vill eller kan komma ifrån, sä-

ger Mia.

Faberge äger 140 fastigheter i Storstockholm. Det är uteslutande kommersiella fastigheter, där man har förvaltningsansvaret. Till det projekterar man för nya fastigheter och utvecklar befintliga.

Sedan en tid tillbaka har de startat ett projekt som går ut på att gå igenom hela fastig-

hetsbeståndet för att göra en grundlig kartläggning av bland annat brand- och utrymningskyddet. Till sin hjälp har de anlitat Utvägen i Mälardalen.

Det är ett stort systematiskt brandskyddsarbete som ska pågå i minst ett år.

– Det är bra att få en extern verifiering på att det vi gör är rätt, konstaterar Mia. En extern konsult gör också att vi får fart på arbetet och att det blir ett tryck i frågan.

Som fastighetsägare har man ett rådgivningsansvar, där det gäller att se till att man uppfyller lagar och förordningar vad gäller bland annat brandskydd.

– Vi ser det som en konkurrensfördel, säger Mia Östman. Vi vill vara en attraktiv partner på marknaden, som tar de här sakerna på allvar. Det handlar om förtroende och ett gott anseende.

Som fastighetsbolag har vi ett stort ansvar. Inte bara för våra hyresgäster och deras säkerhet, utan också våra kunder och i slutändan är det en god sak för fastighetsbolaget själva.

– Alla blir vinnare i ett sånt här projekt, säger Mia. Det är

positivt att arbeta förebyggande och långsiktigt. Vi kan se resultatet efter ett tag och då konstatera att vi tänkte rätt i god tid.

– Vi vill verka långsiktigt och då måste vi ta hänsyn till de här aspekterna. Det ger ett mervärde till företaget, säger Mia.

Faberge tar ett stort ansvar. I samarbete med SL har de varit med och dragit in en busslinje i ett område där Faberge har flera fastigheter.

Det skedde på grundval av en resvaneundersökning som Vägverket lät göra, så där kan man tala om att vara lyhörda för vad kunderna önskade sig.

DETTA HAR UTVÄGEN GJORT HOS FABEGE

- Nulägesanalys
- Uppmärkning och kontroll
- Systematiskt brandskyddsarbete

Kontakta Utvägen för mer information

Anders Uhlander
018-56 80 50

malardalen@utvagen.se

Tillgänglighetsanpassning av svängdörrar.

Utvägen går under jord

Högt säkerhetsmedvetande hos LKAB

Människans säkerhet kommer först i LKABs arbete.

För LKAB i Kiruna är riskmedvetandet och säkerhetstänkandet en stor del av verksamheten. Varje dag sker incidenter, varje år skadas flera anställda. Därför finns ett väl utvecklat säkerhetsarbete, som Utvägen är delaktig i.

Brandskyddsansvarig hos LKAB i Kiruna är Lars Aidanpää. Hans arbete går ut på att höja brand- och utrymnings säkerhet, dygnet

runt både ovan och under jord.

– Olyckor händer, men vi har en strävan att minimera dem hela tiden, säger Lars Aidanpää.

Svåra olyckor är ytterst ovanliga i LKAB:s gruvor, trots den farliga miljön. Mindre tillbud händer dagligen, men företaget har ett väl utvecklat system för att rapportera alla avvikelser för att de hela tiden ska minimera och undvika olyckor.

– Vi gör allt vi kan för att förebygga olyckor, säger Lars Aidanpää. Det finns ingen som tjänar på att det sker tillbud.

All personal som ska arbeta under jord genomgår en säkerhetsutbildning, som innefattar alla säkerhetsrutiner och åtgärder som man behö-

ver. Brandskydd är en viktig del i utbildningen.

Utrymningsövningar sker regelbundet, med olika frekvens, beroende på vad som behövs. Vissa avdelningar har årliga utrymningsövningar, andra vart annat eller vart tredje år.

Var man än befinner sig i gruvan ska det alltid finnas två utrymningsvägar. Om den ena är rökfyllt eller blockerad, så ska man kunna välja den andra vägen. Rökutvecklingen är ett särskilt problem under jord. Det är inte särskilt lätt att vädra ur en tunnel en kilome-

I LKAB:s gruvor finns tiotals mil väg under jord. Denna bild är hämtad från gruvan i Malmberget.

ter under jord.

Bränder är ovanliga, även om det händer. Cirka 15–20 gånger per år uppstår en mindre eller större brand. Vanligast är att någon maskin fattar eld. För det mesta kan personalen i gruvan släcka det själv, men skulle branden inte gå att släcka sätter ett väl inövat larmsystem igång.

Tillsammans med räddningstjänsten har LKAB utvecklat ett system för hur man ska agera om en brand uppstår. Detta övas kontinuerligt tillsammans med räddningstjänsten och samarbetet är mycket gott.

Eftersom miljön är så speciell och gruvan hela tiden växer med nya gångar och schakt,

finns särskilda guider utsedda som ska hjälpa räddningstjänsten att hitta rätt.

Insatsplaner finns upprättade och där finns all information om var man ska ta vägen vid händelse av brand eller annan fara.

På bestämda platser nere i gruvan finns säkerhetskamrarna dit gruvarbetarna kan ta sig om en brand, ett ras eller annan incident skulle uppstå. Där finns syretillförsel i övertryck, så att rök eller gas inte kan komma in. Kamrarna är stöttåliga och innehåller nödvändig skyddsutrustning som telefoner, gasvarnare, sjukvårdsutrustning, brandsläckare etc.

Skyddsutrustningen kon-

trolleras med jämna mellanrum, så att personalen kan vara trygg med att veta att den fungerar.

Utvägen hjälper LKAB med framför allt uppmärkning både ovan och under jord. Utrymningsvägar och brandposter märks upp.

– LKAB-jobbet är det största uppdraget i Utvägens historia, berättar Harry Gamnes på Utvägen i Luleå/Kalix.

Just nu bygger LKAB en 1,8 km lång transporttunnel där Utvägen är med och märker upp.

– Vi är mycket nöjda med samarbetet med Utvägen, konstaterar Lars Aidanpää. De vet vad de ska göra och gör det bra. ◀

FAKTA OM LKAB

LKAB är världsledande producent av förädlade järnmalmsprodukter för stål-tillverkning och en växande leverantör av mineralprodukter till andra industri-branscher.

Huvuddelen av järnmalmsprodukterna säljs till europeiska stålverk. Andra viktiga marknader är Nordafrika, Mellanöstern och Sydostasien.

LKAB-koncernen har drygt 3 800 medarbetare, varav drygt 600 utanför Sverige. Koncernen består av ett 30-tal bolag i 15 länder.

LKAB framställer pellets från malmen.

Profilen

Harry Gamnes

Utvägen Luleå och Kalix

”Systematiskt brandskyddsarbete är roligt och det fungerar”

Namn: Harry Gamnes

Född: 1967

Bor: Kalix

Yrke: Ansvarig Utvägen Luleå och Kalix

Familj: Fru och två barn

Fritid: Tennis och fiske

Harry Gamnes är trots sin ringa ålder (han fyllde 40 förra året) gammal i gården. 1995 började han på Utvägen och fick ta över Utvägens kontor i Kalix och Luleå efter ett par år.

Tidigare hade han arbetat som brandman, så han var väl förtrogen med Utvägens tjänster.

– Säkerhetstänkandet har blivit allt viktigare, konstaterar Harry. Sedan vi införde SUBK, Utvägens system för utrymningsberedskap, så märker jag att vi är på rätt väg.

Harry har en anställd och fyra–fem underleverantörer som hjälper till.

Kunderna finns i företag, teknisk industri, med LKAB som en stor och stadig kund, kommuner, sjukhus och fastighetsbolag.

– Vi har spetskompetens inom vårt område och vi vet att vi gör att bra jobb, säger Harry. Kunderna vet att vi löser deras problem på ett bra sätt och de vet att det fungerar.

Harry vet att han har en bra produkt att sälja och vet att det fungerar.

– Det är ytterst viktigt att kunden är nöjd. Det är vår strävan och det lägger vi mycket kraft och möda på, avslutar Harry Gamnes. ◀

Se om sommarstugan

Har du brandsläckare i sommarstugan? Där om någonstans kan det vara extra viktigt att tänka på brandsäkerheten. Ofta hanterar vi grillar, kanske öppen eld, levande ljus etc i sommarstugan, så farorna är fler och uppmärksamheten kanske mindre.

Många sommarstugor är enkelt byggda, trästomme är vanligt, vilket också ökar riskerna.

Börja med att köpa några **brandvarnare**. Det är en billig livförsäkring, allt för ofta underskattad. Kolla batterierna, de kan ha laddat ur sig under vintern.

Skorstenstocken behöver också kontrolleras. Öppen spis, kakelugn eller kamin är vanligare i sommarstugor än i permanentbostäder och behöver kontrolleras extra noga. Vem vet om du har fått ett skatbo i skorstenen, sedan du var i stugan i höstas?

En annan vanlig brandorsak är ett undermåligt elsystem. Det kan vara gammalt eller slitet, råttor kan ha gnagt av en kabel, vilket kan orsaka kortslutning.

Om du har **gasolspis eller gasolrivet kylskåp** på landet är du förstas medveten om riskerna. Ta till vana att se över alla slangar så att de inte torkat eller läcker. Använd diskmedel och vattenlösning och blöt slangarna, särskilt alla infästningar. Dra på gasen och se om det bildas bubblor, då har du ett läckage.

Om du har gjort alla förebyggande åtgärder kan du ta med dig en god bok och lägga dig i hängmattan med gott samvete.

Trevlig sommar! ◀

Kivik satsar på brand- och utrymnings säkerhet

Ett gott samarbete sedan två år har resulterat i en säkrare arbetsplats för Kiviks Musteri, med alla deras olika byggnader. En trygghet för personalen och kunderna.

År 2006 kontaktade Kivik Musteri Utvägen i Malmö för att se över brand- och utrymnings skyddet i deras olika hus på Österlen.

Magnus Berggren på Utvägen Malmö Syd gjorde en grundlig nulägesanalys som resulterade i en mängd åtgärder.

Han upprättade instruktioner för brandskyddet, märkte upp utrymningsvägar med skyltar och initierade olika utbildningsinsatser.

Hela personalen utbildades. praktisk brandsläckningsutbildning och utrymningsövningar genomfördes. Utrymningsledarna på Kivik fick också särskild utbildning.

Benny Grönberg är miljö- och kvalitetsansvarig på Kiviks Musteri:

Familjen Åkesson har ägt och drivit Kiviks Musteri i över 100 år.

Kiviks musterier tillverkar juicer, krämer, soppor, cider, fruktvin, calvados, pommeau, glögg med mera.

– Vi följer de lagar och föreskrifter som finns på området. Det handlar om säkerheten för personalen och inte minst kunderna som besöker oss och vår butik och museum.

Utvägen gick igenom alla lokaler inom Kiviks Musteri, vilket innefattar fabriker, kontor, butik, restaurang, museum och även Kronovalls Slott.

– Det har fungerat jättebra, försäkrar Benny Grönberg. Vi har ett naturligt förhållande, där vi märker att vi får stor nytta av hjälpen vi får. Man kan säga att vi har ett troget, informellt samarbete, som jag uppskattar.

Många av husen och lokalerna är gamla och i behov av att ses över i brand- och utrymningshänseende.

– Det viktigaste tycker vi är att utrymningsvägarna har märkts upp samt att de även syns i mörker och vid rökut-

veckling, säger Benny Grönberg.

– Man behöver den kunskap som Utvägen besitter. Vi tror inte vi hade klarat det själva.

– Det är också bra att rutinerna skrivs ner av någon annan och inte av oss själva, säger Benny Grönberg. Risken är annars att de hamnar i en pärm och blir stående i bokhyllan annars. Det där får man se upp med. ◀

DETTA HAR UTVÄGEN GJORT HOS KIVIK

- Nulägesanalys
- Uppmärkning av utrymningsvägar
- Utrymningsledarutbildning
- Praktisk brandsläckningsövning
- Utrymningsövning

Kontakta Utvägen för mer information

Magnus Berggren
040-45 77 25
malmosyd@utvagen.se

SEX FRÅGOR TILL

Dagny Mörk, synskadad, som ser ljusst på livet:

”Tillgänglighetsanpassning är bra för alla blindstyren”

Dagny Mörk är synskadad och engagerad i organisationen Bygg klokt. Under en konferens ordnad av Utvägen och byggföretaget Oljibe gav hon sin syn på bland annat följande frågor kring tillgänglighetsanpassning.

Hur kommer det sig att det offentliga rummet fortfarande inte är anpassat för de som har funktionshinder?

Ja, det kan man undra. Jag tror att orienterbarhet är svårt att förstå för de som inte har funktionshinder.

Det gäller inte bara synskadade, det kan vara hörselskadade eller de som har kognitiva funktionshinder också. Kognitiva funktionshinder är exempelvis de med hjärnskada och utvecklingsstörda. Det syns inte på oss direkt, därför syns inte problemet heller.

Vilket är grundproblemet för synskadade, tycker du?

Om man är synskadad finns ett informationshandikapp på

De flesta av oss människor har lätt att hitta till jobbet, men det har inte jag. En dag kan en blomsteraffär ställt ut en hel skog med blommor utanför sin affär, som inte stod där igår. Hur ska man kunna se det?

så sätt att vi inte kan ta till oss information från internet, reklam etc. Konsekvensen för den byggda miljön blir att vi saknar landmärken och navigationsförmågan i jämförelse med vanliga seende.

Hur gör man då, hur klarar man det?

Man får röra sig på ett annorlunda sätt. Man måste veta vart man ska och hur man ska ta sig dit. Man bygger en slags tillgänglighetskedja för att ta sig från en punkt till en annan. Man får rita upp en inre karta för sig själv, så man har något att följa.

Hur utformar man hjälpmedel i det offentliga rummet på bästa sätt?

En sak som fungerar ganska bra är att man bygger så kallade ledstråk i golven, det vill säga linjer eller sten i annat material och annan färg. Ledstråken måste leda någonstans och vara tydliga.

Vilket är det enskilt viktigaste markeringen, anser du?

Kontrastmarkeringar för trappor är den viktigaste frågan för synskadade. Det ska finnas längst ner och högst upp. En annan sak är att markera ut dörrar. Att hitta till en affär är ofta lätt, men att hitta dörren kan vara ett elände.

Ge oss några andra exempel på bra saker som kan vara till hjälp!

Talande skyltar är bra. Även ljudinformation i hissar. Även om informationen ”dörren är öppen” är helt onödig. Det känner eller hör man ändå. Hisspaneler med upphöjda siffror är också en god hjälp, särskilt om utgången eller entréplanet är annorlunda utmärkt. Och så har vi skyltar i taket som kan vara svårt för oss att se. Varför inte sätta skylting i golvet? ◀

DAGNYS TRE ENKLA RÅD PÅ TILLGÄNGLIGHETSANPASSNING

- Tydliga kontrastmarkeringar för trappor.
- Tydliga markeringar i hissens.
- På paneler för kodlös etc, så är det viktigt att mittenknappen, det vill säga nr 5, är markerad på särskilt sätt

Skylt för känslig miljö

Nu finns en ny produkt i Utvägens sortiment. Den flyttbara skylten.

Uppfinningen är enkel. En skylt i en flyttbar ställning. Genialt enkel och nu mönsterskyddad av Utvägen.

Skylten är särskilt lämplig att använda i känsliga miljöer, som kulturbyggnader och museer. Men även på tillfälliga arbetsplatser, som byggplatser och liknande kan den komma till användning.

Skylten i ställningen finns självklart med riktningsskyltning i olika håll. Den är försedd med nödströmsförsörd armatur och mycket lätt att flytta. Hör av dig till Utvägen om du vill veta mer.

Sommarpyssel

Ta med Utvägenytt till hängmattan eller i båten. Här finns ett knivigt pyssel att lösa. Vi lottar ut fem hushålls-brandvarnare bland de rätta svaren. Vinnarna meddelas personligen och i nästa nummer av Utvägenytt.

Maila in det rätta svaret till: info@utvagen.se

Sista tävlingsdag är den 1 oktober 2008. Glöm inte ange namn, företag och telnummer i mailet. Rätt svar på förra numrets pyssel var 111 st chokladkakor. De fem vinnarna är:

Sommarens tankenöt:

Föreställ dig att du är på okänd ort och försöker hitta till mataffären. Du står vid en väg, den går åt höger och åt vänster. Vid ena sidan står en pojke, vid den andra en exakt likadan pojke. Problemet är det att ena pojkarna ljugar alltid, den andre talar alltid sanning. Du får ställa en fråga till en av pojkarna, bara en fråga. Vilken fråga ska du ställa för att få rätt svar så att du kommer till Ica?

Vi hjälper dig med brand- och utrymningssäkerhet

Luleå, Umeå, Sundsvall

Harry Gamnes
Tel 0923-756 73
inforrr@utvagen.se
070-326 10 01

Sandviken

Anders Löthman
Tel 026-24 82 70
sandviken@utvagen.se
070-333 39 66

Uppsala, Västerås, Stockholm

Anders Uhlander
Tel 018-56 80 50
malardalen@utvagen.se
070-547 91 95

Karlstad

Kent Fernlund
Tel 054 - 56 72 45
karlstad@utvagen.se
070-285 69 30

Södermanland

Per Norén
Tel 08-552 477 22
sormland@utvagen.se
070-552 34 79

Fyrbodal

Lars Malmqvist
Tel 0520-488 544
fyrbodal@utvagen.se
070-550 71 17

Örebro

Christer Wilke
Tel 019-10 87 60
orebro@utvagen.se
070-519 49 47

Linköping

Thomas Johansson
Tel 013-12 85 19
linkoping@utvagen.se
0702-811 669

Västergötland

Arne Hedström
Tel 0511-516 54
vastergotland@utvagen.se
070-761 68 04

Jönköping

Per Nordh
Tel 036-14 85 94
jonkoping@utvagen.se
0706-88 38 55

Sydost

Mikael Leijon
Tel 0480-40 37 90
kalmar@utvagen.se
070-524 86 84

Göteborg

Robert Åkerberg
Tel 031-44 44 48
gbg@utvagen.se
070-604 48 48

Varberg

Tore Petterson
Tel 0340-835 40
varberg@utvagen.se
070-532 12 34

Malmö Norr

Per Sjöblom
Tel 046-77 60 20
malmoenorr@utvagen.se
070-583 22 55

Malmö Syd

Magnus Berggren
Tel 040-45 77 25
malmosyd@utvagen.se
070-565 77 25

Utvägen har arbetat med rådgivning om brandsäkerhet och utrymning i mer än 25 år

Vi finns på ett 20-tal platser i Svergie och vårt huvudkontor ligger i Uppsala.
Besök gärna vår hemsida www.utvagen.se – för mer information och fler referenser.

Huvudkontor

Utvägen AB Box 64, Sägargatan 10, 751 03 Uppsala
Tel: 018-56 80 80 Fax: 018-56 80 90
E-post: info@utvagen.se www.utvagen.se

